

Aluesuunnittelu / Eija Hasu

Raaseporin kaupunki
kaavoitus@raasepori.fi

Dno RBG/1180/10.02.09.00/2024

Lausunto Raaseporin Yleiskaava 2030 osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta

Raaseporin kaupungin kaavoituslautakunta pyytää lausuntoa Raaseporin Yleiskaavan 2030 osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta 14.2.2025 mennessä. Lausunnot pyydetään osoittamaan Raaseporin kaupungin kaavoituslautakunnalle, Raaseporintie 37, 10650 Tammisaari tai kaavoitus@raasepori.fi

Perustiedot kaavasta

Raaseporin yleiskaava sisältyy kaupungin kaavoitusohjelmaan. Kaava-alueen (kaupungin) pinta-ala on 2 354 km², josta noin puolet on maa-alueita ja puolet vesialueita. Noin 900 km² on metsää, ja arviolta 10–15 % maa-alasta on viljelysmaata.

Kaava-aineistot ovat saatavilla verkossa: [Yleiskaava – Raasepori](#)

Kaavatilanne

Yleiskaava

Vuoden 2009 kuntaliitoksen jälkeen Raaseporilta on puuttunut kattava yleiskaava, joka ohjaisi kaupungin kokonaisvaltaista maankäyttöä.

Raaseporissa on voimassa oikeusvaikutteisia ja oikeusvaikutuksettomia osayleiskaavoja, jotka on lueteltu OAS-asiakirjan s. 6-7. Osana strategisen yleiskaavan laadintaa arvioidaan voimassa olevien osayleiskaavojen päivitystarve. Tavoitteena on korvata kokonaan osayleiskaavat, joilla ei ole oikeusvaikutuksia.

Maakuntakaava

Maakuntakaava on ohjeena laadittaessa ja muutettaessa yleiskaavaa ja asemakaavaa sekä ryhdyttäessä muutoin toimenpiteisiin alueiden käytön järjestämiseksi. (AKL 32 §)

Uusimaa-kaavan kokonaisuuteen kuuluvat Helsingin seudun, Länsi-Uudenmaan ja Itä-Uudenmaan vaihemaakuntakaavat ovat tulleet korkeimman hallinto-oikeuden 13.3.2023 antamien päätösten myötä lainvoimaiseksi. Kaavakokonaisuus korvaa aiemmin voimassa olleet maakuntakaavat, lukuun ottamatta Östersundomin alueen maakuntakaavaa ja 4. vaihemaakuntakaavan tuulivoimaratkaisua.

Raaseporissa on voimassa Länsi-Uudenmaan vaihemaakuntakaava. Korkeimman hallinto-oikeuden ratkaisussa Länsi-Uudenmaan vaihemaakuntakaavan taajamatoimintojen kehittämisvyöhykkeen suunnittelumääräyksestä kumoutui osa, joka koskee seudullisen vähittäiskaupan suuryksikön alarajaa. Länsi-Uudenmaan vaihemaakuntakaavaa koskevissa kunnissa taajamatoimintojen kehittämisvyöhykkeillä (Hanko, Karkkila, Lohja, Raasepori) voimassa ovat siis kumotun määräyksen sijasta Uusimaa-kaavan yleiset suunnittelumääräykset, joiden mukaan merkitykseltään seudullisen vähittäiskaupan suuryksikön koon alaraja on 4 000 kerrosneliometriä, ellei kunnan tekemien selvitysten perusteella muuta osoiteta.

Kun vallitsevaa kaavatilannetta tulkitaan, on kaikki voimassa olevat maakuntakaavat ja maakuntakaavamerkinnot huomioitava samanaikaisesti. Epäviralliseen kaavayhdistelmään voi tutustua osoitteessa: www.uudenmaanliitto.fi/maakuntakaavatvoimassa

Lausunto

Uudenmaan liitto pitää hyvänä, että Raasepori kaupunki on käynnistänyt yleiskaavatyön, jonka tavoitteena on laatia koko kaupungin kattava strateginen yleiskaava. Ajanmukainen yleiskaava yhdessä kaupungin maapolitiikan kanssa tukee Raaseporin kehitysstrategiaa ja toimenpiteitä, joilla voidaan vahvistaa asumisen ja työn sekä palveluiden ja liikenteen kehittämisedellytyksiä. Samalla yleiskaavalla voidaan vaalia luonto- ja kulttuuriarvojen säilymistä.

Maakuntakaava

Suunnittelualueella on voimassa Länsi-Uudenmaan vaihemaakuntakaava, joka on osa Uusimaa-kaava 2050 -kokonaisuutta. Uusimaa-kaavan kokonaisuuteen kuuluvat kolme vaihemaakuntakaavaa ovat saaneet lainvoiman 13.3.2023 korkeimman hallinto-oikeuden päätöksellä. Suunnittelualueella ovat voimassa **Länsi-Uudenmaan vaihemaakuntakaavan kaikki aluetta koskevat kaavamerkinnot määräyksineen**, mukaan lukien yleiset suunnittelumääräykset. OAS- ja myöhempisiin asiakirjoihin olisi hyvä selkeyttää tämä kuvaus.

Strategisen yleiskaavan tavoitteet ja niiden suhde maakuntakaavaan sekä Uusimaa-ohjelmaan

Yleiskaavatyön tavoitteena on OAS-asiakirjan mukaan laatia koko kaupungin maantieteellistä aluetta koskeva strateginen yleiskaava, joka aktiivisesti ja selkeästi ottaa huomioon ja sopeutuu kaupungin kehityskuvatyössä tunnistettuihin megatrendeihin, kuten

turvallisuuspoliittiseen tilanteeseen ja ilmastonmuutokseen. Nämä tavoitteet ovat linjassa Uusimaa-ohjelman, Uusimaa kaava 2050 - kokonaisuuden sekä keväällä 2024 käynnistyneen Vihreän siirtymän vaihemaakuntakaavatyön kanssa. Alla tavoitekohtaisia huomioita ja täydennystarpeita tavoitteisiin.

Strategisen yleiskaavan tavoitteet

Hiilineutraalisuus ja ilmastonmuutos

Kaavan tavoitteista keskeisimmiksi maakuntakaavan toteutumista edistäviksi tavoitteiksi liitto tunnistaa etenkin seuraavat:

Luoda edellytykset kestäväälle kehitykselle kaupungin strategian mukaisesti ja olla hiilineutraali vuoteen 2030 mennessä.

Kannustaa olemassa olevan rakennuskannan hyödyntämistä, erityisesti nykyisen infrastruktuurin ympärillä.

Ensin mainitun tavoitteen osalta liitto toteaa aikataulun haasteellisuuden. Toisaalta itse yleiskaavan laadintaprosessi vuorovaikutuksineen ja selvityksineen edistävät tavoitteeseen pääsemistä. Maankäytön ratkaisut luovat perustan pitkäjänteiselle kestävyystyölle, jonka on jatkuttava myös tulevana vuosikymmeninä. Edellä mainitut tavoitteet ovat myös maakunnan ilmastotyötä linjaavan Hiilineutraali Uusimaa -tiekartan mukaisia ([Tavoitteena hiilineutraali Uusimaa vuonna 2030 - Uudenmaan liitto](#)).

Uudenmaan liitossa laaditaan vuoden 2025 aikana maakunnallinen sopeutumishjelma, joka valmistuttuaan on saatavilla sivustolta [Ilmastonmuutokseen sopeutuminen Uudellamaalla - Uudenmaan liitto](#). Ilmastonmuutokseen sopeutumista tukee yleiskaavatyölle määriteltä tavoite:

Merkitä ne alueet, joihin ilmastonmuutos vaikuttaa suoraan, ja osoittaa niille tarkoituksenmukaiset toimenpiteet.

Tavoitteen osalta olisi suositeltava arvioida, ovatko kaikki vaikutukset osoitettavissa karttamerkinnoin ja millaisia keinoja on muiden huomioiden esittämiseen. Suositeltavaa olisi sopeutumistyön kokonaisuudessa arvioida myös ilmastonmuutoksen välillisiä vaikutuksia sekä vaikutuksia eri aikaperspektiivein, kuten myös soveltuvia keinoja arviointien esittämiseen. Alueellinen sopeutumissuunnitelma tukee kunnallista sopeutumistyötä, ja siihen kannattaa kiinnittyä myös vuoden 2025 laadintaprosessin aikana.

Yhdyskuntarakenne ja elinvoima

Uudenmaan liitossa on käynnissä Uusimaa-ohjelman päivitystyö sekä vaihemaakuntakaavatyö vihreän siirtymän teemassa sekä näihin liittyviä alkuvuodesta 2025 valmistuvia skenaario- ja projektiotöitä. Nämä työt voivat osaltaan taustoittaa Yleiskaava 2030 -kaavatyön tavoitteita:

Edistää yritysten edellytyksiä asettua, investoida ja kehittyä Raaseporissa

Luoda edellytyksiä monimuotoiselle asumiselle maaseudulla ja saaristossa sekä ohjata sitä.

Mahdollistaa matkailuelinkeinon kehittäminen säilyttäen saariston ja maaseudun itseisarvot.

Kehittää mekanismeja, jotka tukevat ja helpottavat ikääntyneiden kotona asumista ja samalla houkuttelevat nuoria asettumaan Raaseporiin.

On hyvä, että tavoitteissa paikallisuus tunnustetaan voimavaraksi, mikä on myös Uusimaa 2050 -suunnitteluperiaatteiden mukaista. Sen sijaan viimeiseksi mainittu tavoite, joka koskee asumisen mekanismeja, vaikuttaa liittyvän enemmän maapolitiikkaan ja asuntopoliittisiin linjauksiin kuin yleiskaavatyöhön. On kuitenkin tärkeää, että väestörakenteen haasteet tunnustetaan ja kytketään kunnan strategiseen suunnitteluun.

Uudenmaan liitto tunnistaa saariston merkittävänä luontoarvojen, virkistyksen ja matkailun alueena. Asumisen edistämiseen saaristossa liittyy kuitenkin kysymyksiä. Suosittelemme tutustumaan maakuntakaavan määräyksiin huolellisesti. Korostamme myös kaavoituksen strategista luonnetta, joka edellyttää selkeitä valintoja. Tavoitteiden ja keinojen tulisi ohjata kaupungin kehitystä ja resursointia johdonmukaisesti keskeisten painopisteiden mukaisesti.

Vihreä siirtymä ja sen reunaehdot

Edellä mainittujen tavoitteiden lisäksi mainitaan tavoitteena myös:

Tarjota uusia mahdollisuuksia metsä- ja maatalousalalle osallistua "vihreään siirtymään" siten, että samalla vahvistetaan ja säilytetään alueen kulttuuri- ja luontoarvot

Tavoite nostaa esiin vihreän siirtymän, jonka teemassa myös Uudenmaan liitto valmistelee vaihemaakuntakaavaa ([VISIO-kaava - Uudenmaan liitto](#)), joten tavoite on keskeinen ja ajankohtainen.

Muut tunnistetut ja suositellut tavoitteet

Uudenmaan liitto kannustaa nostamaan edellisten lisäksi luonnon monimuotoisuuden sekä ekologiset verkostot omaksi tavoitteekseen. Näillä on keskeinen rooli vihreässä siirtymässä, mutta myös ilmastonmuutoksen hillinnässä ja siihen sopeutumisessa yleensä. Myös ennallistamisen ja ekologisen kompensaation mahdollisuuksien hyödyntäminen ja huomioon ottaminen kannattaa ottaa esiin jo tavoitetasolla.

Hiilensidonta on suositeltavaa liittää metsien käytön tarkasteluun yleensä, ei vain osana vihreää siirtymää. Tältäkin osin kannustamme muokkaamaan tavoitteita.

Arvokkaiden luontoalueiden yhteydessä on tarpeen tarkastella ekologisten verkostojen kokonaisuutta ja kytköksiä suunnittelualueen ulkopuolelle.

Ennallistamiseen mahdollisesti soveltuvien ympäristöjen selvittäminen on kannatettavaa, ja siihen on hyvä kytkeä ekologisen kompensaation mahdollisuudet, laajemminkin kuin metsäluontotyöppien osalta.

Tavoitteeksi on edellä esitettyjen lisäksi todettu ”*Viedä hyväksytyn kehityskuvan maankäytön periaatteet oikeusvaikutteiseen yleiskaavaan*”. Uudenmaan liitto toteaa, että strategisen yleiskaavan prosessi antaa erinomaisen lähtökohdan maankäytön periaatteiden strategiaan valintoihin, monipuolisella vuorovaikutuksella.

Strategiseen yleiskaavatyössä tunnistetut selvitykset

OAS-asiakirjassa on listattu jokseenkin laajalti selvityksiä. Lisäksi on viitattu erilaisten kansallisten ja alueellisten selvitysten ja ohjelmien hyödyntämiseen.

Kuntakohtaiset selvitykset

Päivittäistavarakaupan ja palveluverkoston analyysin osalta haluamme painottaa, että kaupan analyysin on suositeltavaa sisältää muutkin kaupan muodot, kuten esim. tilaa vaativa kauppa.

Valuma-alueiden tarkastelussa kannustamme koko kunnan ja laajempaankin maantieteelliseen arviointiin, osa-alueiden tarkastelun lisäksi.

Muiden tahojen selvitykset

OAS-asiakirjassa mainitaan kansallisia ja alueellisia selvitystöitä. Mainittujen ohella yleiskaavatyössä kannattaa hyödyntää tammikuussa 2025 valmistunutta Uudenmaan vesihuollon alueellista yleissuunnitelmaa.

Vastaavasti KISS2030 (kansallinen ilmastonmuutokseen sopeutumissuunnitelma) sisältää toimenpiteitä koskien esim. hulevesien hallintaan, kuivuutta ja helleriskiä, joissa vastuutahoina on tunnistettu kunnat. Lisäksi kannattaa tutustua Kuntaliiton (2020) Kuinka kunnat kohtaavat ilmastonmuutoksen? sekä Suomen ympäristökeskuksen (2024) Kohti ilmastokestävää kaupunkisuunnittelua -oppaisiin.

Myös Uudenmaan liitolla on valmistunut ja tulee valmistumaan aihepiireihin liittyviä selvityksiä, joten kannustamme aktiiviseen yhteydenpitoon ja yhteistyöhön, myös tiedon jakamisessa. Jo saatavilla olevista selvityksistä mainittakoon esimerkiksi Uudenmaan geoenergiaselvitys:

https://uudenmaanliitto.fi/wp-content/uploads/2021/10/Uudenmaan_geoenergiaselvitys.pdf

Selvityksiin on listattu ”Arvokkaat luontoalueet”; näiden yhteydessä on tarpeen tarkastella ekologisten verkostojen kokonaisuutta ja kytköksiä myös suunnittelun alueen ulkopuolelle. Uudenmaan liiton aineistoissa on maakunnallisen tason tietoja aiheesta, jotka soveltuvat hyvin pohjatiedoksi, kuten [Uusimaa-kaavan 2050 luontovaikutusten arviointi Zonation-analyysihin perustuen](#) (2018). Näitä tietoja täydennetään myös valmisteilla olevan VISIO-maakuntakaavatyön yhteydessä.

Lopuksi

Strateginen yleiskaavatyö tuottaa arvokasta materiaalia ja vuorovaikutusta myös kunnan myöhempiin osayleiskaava – ja asemakaavatöihin sekä erilaisiin lupakäsittelyihin.

Koska selvityksiä syntyy laajalti, on kertyvään aineistoon suositeltavaa luoda poikkileikkaavia, kokonaiskuvaa tuottavaa käsittelyä. Tässä tarkastelussa esimerkiksi tavoitteiden ja vaikutusarviointien ristikkäisarviointi ovat suositeltavia. Myös ilmastovaikutusten arviointia kannustetaan käyttämään kaikissa teemoissa.

Mari Siivola
aluesuunnittelun vastuualueen johtaja

Jakelu

Raaseporin kaupunki
Uudenmaan liitto / Kirjaamo

Tiedoksi

Uudenmaan ELY-keskus / Kirjaamo

SIGNATURES**ALLEKIRJOITUKSET****UNDERSKRIFTER****SIGNATURER****UNDERSKRIFTER**

This documents contains 6 pages before this page
Dokumentet inneholder 6 sider før denne siden

Tämä asiakirja sisältää 6 sivua ennen tätä sivua
Dette dokument indeholder 6 sider før denne side

Detta dokument innehåller 6 sidor före denna sida

authority to sign
representative
custodial

asemavaltuus
nimenkirjoitusoikeus
huoltaja/edunvalvoja

ställningsfullmakt
firmateckningsrätt
förvaltare

autoritet til å signere
representant
foresatte/verge

myndighed til at underskrive
repræsentant
frihedsberøvende